

Kompozytor

265204

Inna nazwa zawodu: nie występują

Zadania i czynności

Kompozytor tworzy muzykę. Współistnieją głównie dwie jej konwencje: poważna i rozrywkowa.

Odbiorcami muzyki poważnej są przede wszystkim melomani, zaś od strony organizacyjnej - filharmonie, opery, festiwale, zespoły muzyczne: kameralne, symfoniczne, wokalne etc., a także soliści. Grupa odbiorców muzyki poważnej jest dosyć wąska. Również i możliwości zaistnienia tej muzyki na estradach (bo to jest główne pole działalności kompozytorów) są stosunkowo skromne. Dlatego też środowisko kompozytorów muzyki poważnej w Polsce liczy zaledwie kilkadziesiąt osób. Współczesna muzyka poważna jest rozwarstwiona stylistycznie na kilka nurtów, kompozytorzy muszą się w nich orientować, co wymaga nie tylko gruntownego wykształcenia, lecz również doświadczenia praktycznego, które mają szansę zdobyć jedynie nieliczni.

Odbiorcy muzyki rozrywkowej są grupą o wiele liczniejszą, obejmującą wszystkie warstwy społeczne. Stąd też materiał dźwiękowy, którym operuje, i jej estetyka są o wiele prostsze. Nie oznacza to bynajmniej mniejszych wymagań stawianych kompozytorowi, lecz są one po prostu inne: w mniejszym stopniu oczekuje się od kompozytorów muzyki rozrywkowej, że będą w swej pracy odwoływać się do historii muzyki i technik kompozytorskich minionych epok, w większym zaś oczekuje się efektywnego wykorzystania materiału brzmieniowego i sposobów jego oddziaływania na słuchaczy. Ta specjalizacja jest znacznie częściej spotykana, gdyż łatwiej pozyskać publiczność i istnieje więcej instytucji zainteresowanych upowszechnianiem muzyki rozrywkowej i skłonnych organizować koncerty.

Muzykę filmową, teatralną, radiową, telewizyjną, reklamową itp. uprawiają w zależności od potrzeb i zamówień zarówno kompozytorzy muzyki poważnej, jak i rozrywkowej.

Aby skomponować utwór muzyczny, należy po pierwsze mieć pomysł na jego brzmienie, konstrukcję (formę), obsadę wykonawczą (jakich specjalności muzycy mają go grać), konwencję (muzyka rozrywkowa, poważna) i stylistykę (np. rock, pop, romantyzm, współczesność). Tu niekiedy czynnikiem decydującym może być zamówienie, przeważnie precyzujące wymagania. Aby mogło dojść do wykonania utworu, co już nie stanowi ściśle procesu twórczego, lecz może być jego weryfikacją w praktyce, należy napisaną przez kompozytora partyturę (notacyjne zestawienie wszystkich partii wokalnych, instrumentalnych i elektroakustycznych utworu) rozpisać na głosy, to jest indywidualne partie każdego z wykonawców. Wykonawcy następnie muszą się z nimi zapoznać i nauczyć ich, a dopiero wówczas można przystąpić do prób zespołowych. Ostatnia i najważniejsza z nich, zwana generalną, ma na celu nadanie ostatecznego kształtu artystycznego utworowi. Udział kompozytora w próbach nie jest niezbędny, lecz może mieć znaczenie zarówno dla niego, jak i wykonawców: z jednej strony próby, będące ukoronowaniem pracy, dają kompozytorowi szansę dokonania przed koncertem ostatnich korekt, z drugiej zaś jego obecność pobudza inwencję i

aktywność samych wykonawców. Występuje tu czasami sprzężenie zwrotne pomiędzy autorem dzieła i jego realizatorami, niezwykle potrzebne dla stworzenia napięcia i nastroju, czynników ułatwiających zrozumienie dzieła, ulotnych i nie podlegających żadnemu odgórnemu programowaniu, gdyż dotyczą one sfery wymykającej się racjonalnemu rozumowaniu i przewidywaniu. To właśnie stanowi cechę najbardziej charakterystyczną i najbardziej jednocześnie pożądaną każdej działalności artystycznej.